

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002165

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скорук Аліна Олегівна

2. Alina Skoruk

Кваліфікація: 051

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 10-07-2026

Спеціальність за освітою: Економіка

Місце роботи здобувача: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14326

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.35.21.05, 06.54.31.01, 06.54.51, 06.03.15

Тема дисертації:

1. Формування і розвиток бізнес-моделей в умовах цифрової трансформації національної економіки
2. Formation and development of business models in the conditions of digital transformation of the national economy

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена дослідженню теоретичних, методичних та практичних аспектів формування та розвитку бізнес-моделей в умовах цифрової трансформації, з акцентом на SMART-орієнтовану інклюзивну цифрову бізнес-модель як стратегічний вектор економічного розвитку національної економіки. Наукова робота складається з трьох розділів, кожен з яких структурно поділено на три підрозділи. Розділ 1 присвячений теоретико-методичним основам формування та розвитку бізнес-моделей в умовах цифрової трансформації. Проаналізовано еволюційне становлення концепції цифрової трансформації від початкових ідей інформатизації до сучасної інтеграції з ШІ та ІоТ. Акцентовано увагу на проблемному існуванні синонімізації економічних концептів в українській та зарубіжній літературі, запропоновано варіант її уникнення через чітке розмежування термінів (наприклад, «цифрова трансформація» та «цифровізація»). На основі актуальної наукової літератури розроблено модель теоретичних основ бізнес-моделей, орієнтовуючись на яку було створено цілісну модель еволюції від ринкової економіки вільної конкуренції до цифрової

економіки. Сформульовано сучасну парадигму бізнес-моделей, зміни якої відображаються у трансформації сутності цінності (від продукту до екосистеми), принципу інноваційності та платформи, яка є цифровим простором для реалізації стратегій. Досліджено трансформацію бар'єрів трансформації, пов'язаних із бізнес-середовищем, на можливості ефективнішого використання технологій та уникнення ризиків (наприклад, кібербезпеки). Розділ 2 присвячений аналізу передумов і тенденцій цифрової трансформації бізнес-моделей в українській економіці. Здійснено комплексний аналіз трансформації бізнес-моделей у секторальному розрізі в умовах цифровізації національної економіки. Досліджено сучасний стан і тенденції цифрової трансформації економіки України на основі аналізу міжнародних рейтингів цифрового розвитку, національних статистичних показників та аналітичних звітів, що дозволило визначити ключові структурні диспропорції, бар'єри та потенціал цифровізації. Проведено емпіричне дослідження особливостей трансформації бізнес-моделей у аграрному та освітньому секторах, у результаті чого виявлено галузеву специфіку впливу цифрових технологій на механізми створення цінності, організацію бізнес-процесів та формування конкурентних переваг. Здійснено економіко-математичне моделювання впливу цифрової трансформації на економічний розвиток України на основі багатофакторних регресійних моделей. Оцінювання проведено за чотирма кластерами: розвиток інформаційно-комунікаційної інфраструктури, діяльність підприємств цифрового сектору, цифровізація суб'єктів господарювання та капітальні інвестиції в ІТ-послуги. Результати засвідчили статистично значущий позитивний вплив поширення Інтернету, зростання частки користувачів мобільного зв'язку та розвитку ІКТ у виробництві на динаміку реального ВВП і експорту ІТ-послуг, а також окреслили структурні обмеження екстенсивного зростання інфраструктурних показників, що наближаються до граничних значень. Також виявлено, що реалізацію потенціалу цифровізації стимулюють фінансові бар'єри. У цілому цифровізація формує мультиплікативні ефекти для зростання реального ВВП і експорту ІТ-послуг. Разом із тим, доведено, що подальша цифрова трансформація потребує спрямування капітальних інвестицій у створення та широке використання інтелектуальних цифрових продуктів і SMART-платформ з високою доданою вартістю в усіх сферах економічної діяльності. Також вона сприяє забезпеченню інклюзивності цифровізації національної економіки на всіх рівнях модернізації існуючих бізнес-моделей підприємницької діяльності від традиційних до інноваційних. На основі експертного опитування із залученням 15 груп експертів із використанням методів ранжування та аналізу мереж (ANP) сформовано модель пріоритетів цифрової трансформації, яка включає три кластери взаємопов'язаних факторів. Застосування методу ANP дозволило врахувати системний характер взаємодії чинників і визначити їхні глобальні пріоритети. Встановлено, що найбільшу значущість мають кібербезпека та захист даних, формування цифрових компетенцій, інвестиції у розвиток персоналу та організаційна гнучкість, що їхні виконують роль базових драйверів цифрової трансформації.

2. The dissertation is devoted to the study of theoretical, methodological and practical aspects of the formation and development of business models in the conditions of digital transformation, with an emphasis on the SMART-oriented inclusive digital business model as a strategic vector of economic development of the national economy. The scientific work consists of three sections, each of which is structurally divided into three subsections. Section 1 is devoted to the theoretical and methodological foundations of the formation and development of business models in the conditions of digital transformation. The evolutionary formation of the concept of digital transformation from the initial ideas of informatization to modern integration with AI and IoT is analyzed. The author focuses on the problematic existence of synonymization of economic concepts in Ukrainian and foreign literature, and proposes a way to avoid it through a clear distinction between terms (for example, «digital transformation» and «digitalization»). Based on current scientific literature, a model of the theoretical foundations of business models has been developed, focusing on which a holistic model of evolution from a market economy of free competition to a digital economy has been created. A modern paradigm of business models has been formulated, the changes of which are reflected in the transformation of the essence of value (from a product to an ecosystem), the principle of innovation and the platform, which is a digital space for implementing strategies. The transformation of barriers to transformation associated with the business environment into opportunities for more effective use of technologies and avoidance of risks (for example, cybersecurity) has been studied. Section 2

is devoted to the analysis of the prerequisites and trends of digital transformation of business models in the Ukrainian economy. A comprehensive analysis of the transformation of business models in a sectoral context in the context of the digitalization of the national economy was carried out. The current state and trends of the digital transformation of the Ukrainian economy were studied based on the analysis of international ratings of digital development, national statistical indicators, and analytical reports, which allowed us to identify key structural imbalances, barriers, and the potential of digitalization. An empirical study of the features of the transformation of business models in the agricultural and educational sectors was conducted, as a result of which the industry-specific impact of digital technologies on value creation mechanisms, the organization of business processes, and the formation of competitive advantages was revealed. Economic and mathematical modeling of the impact of digital transformation on the economic development of Ukraine was carried out based on multifactor regression models. The assessment was carried out in four clusters: development of information and communication infrastructure, activities of digital sector enterprises, digitalization of business entities, and capital investments in ICT services. The results showed a statistically significant positive impact of the spread of the Internet, the growth of the share of mobile users, and the development of ICT in production on the dynamics of real GDP and exports of IT services, and also outlined the structural limitations of the extensive growth of infrastructure indicators approaching the threshold values. It was also found that the realization of the potential of digitalization is stimulated by financial barriers. In general, digitalization creates multiplier effects for the growth of real GDP and exports of IT services.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Ломачинська І., Войцеховська А., Чуркіна І. Трансформація бізнес-моделей підприємницької діяльності в умовах цифровізації економіки та фінансового сектору. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2021. Том 20. Вип. 3 (49). С. 97-113.
- Ломачинська І. А., Войцеховська А. О., Астратенко Д. К., Супруненко М. Д. Трансформація бізнес-стратегій в умовах цифрової економіки: міжнародний досвід та перспективи. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2024. Т. 29. Вип. 4(102). С. 99-105.
- Ломачинська І. А., Войцеховська А. О. Ризики діяльності підприємств аграрної сфери в умовах цифрової трансформації: вплив на інноваційний розвиток і конкурентоспроможність. Журнал з менеджменту, економіки та технологій. 2025. № 1. С. 44-59
- Ломачинська І. А., Войцеховська А. О., Саркісян М. С. Динаміка цифрової трансформації України: основні тенденції та вплив на національну економіку. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2025. № 21(2). С. 267-280.
- Ломачинська І. А., Войцеховська А. О. Цифрові технології як інструмент сталого розвитку вищої освіти у контексті наближення до технологічної сингулярності. Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2025. №2(32). С. 132-146.
- Lomachynska I., Skoruk A., Liventsov R. Toolkit for evaluating the effectiveness of digital transformation of business models. Journal of Education, Health and Sport. 2026.

- Voitsekhovska A., Lomachynska I. Digital inclusion as a tool to overcome economic inequality in the context of digital transformation digital inclusion as a tool to overcome economic inequality in the context of digital transformation. Journal of Education, Health and Sport. Online. 27 June 2025. Vol. 82, p. 66267.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 01180007174 01230101894

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ломачинська Ірина Анатоліївна

2. Iryna Lomachynska

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6112-6884

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чукурна Олена Павлівна

2. Olena P. Chukurna

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9285-7068

Додаткова інформація:

https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&hl=uk&user=VobXaHkAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку

Код за ЄДРПОУ: 43997335

Місцезнаходження: вул. Кузнечна, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Євтушенко Наталія Миколаївна

2. Natalia Yevtushenko

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4752-6742

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія статистики, обліку та аудиту

Код за ЄДРПОУ: 04837462

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Київ, 04107, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державна служба статистики України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Якубовський Сергій Олексійович

2. Sergiy Yakubovskiy

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1193-0241

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Масленніков Євген Іванович

2. Yevgen Maslennikov

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6400-7840

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57234869600 ;

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57234869600> Web of Science ID: Y-3083-2018 ;

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/484657> ; <https://orcid.org/0000-0001-6400-7840>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Горняк Ольга Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Горняк Ольга Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лукашук Світлана Борисівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна